

Hírsugár

60 éve
alakultunk meg

92.

**Az ELFT
Sugárvédelmi Szakosztályának
tájékoztatója
92. szám**

2022. március

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakosztályának tájékoztatója
92. szám (2022. március)

ISSN 1417-8257

Felelős kiadó: Pesznyák Csilla, a Szakosztály elnöke

Szerkesztők: C. Szabó István (felelős szerkesztő), Deme Sándor és Déri Zsolt

A Szakosztály honlapja: <https://elftsv.hu/>.

A Sugárvédelem c. on-line folyóirat honlapja: <https://elftsv.hu/svonline/>

Facebook oldal: <https://www.facebook.com/elftsv>

A tartalom

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKOSZTÁLY 2022. FEBRUÁR 2-I VEZETŐSÉGI EGYEZTETÉSÉRŐL	1
60 ÉVE ALAKULT MEG AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJA	4
VISSZAPILLANTÁS A KEZDETEKRE.....	8
10 ÉVE VOLT 50 ÉVES A SZAKCSOPORT – 10 ÉV KRÓNIKÁJA.....	14
KIADVÁNYAINK BEKERÜLTEK A MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR ELEKTRONIKUS PERIODIKA ARCHÍVUM ÉS ADATBÁZISBA!	22

A szerkesztést 2022. március 26-án zártuk le.

A Hírsugárba szánt cikkeket, híreket a felelős szerkesztőnek kérjük beküldeni
cszi@t-online.hu

A Hírsugár összes eddigi száma és az aktuális szerzői indexe a Szakosztályt honlapján
található

Rajzok: Déri Zsolt

Aki friss sugárvédelmi híreket szeretne kör e-mailben kapni, kérését Katona Tündének
e-mailben jelezze (Katona@haea.gov.hu). Közzététel kéréssel szintén hozzá lehet
fordulni.

Postázási vagy e-mail cím változását kérjük a következő címekre egyidejűleg
bejelenteni: ELFT Titkárság <elft@elft.hu>, C. Szabó István <cszi@t-online.hu>

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKOSZTÁLY 2022. FEBRUÁR 2-I VEZETŐSÉGI EGYEZTETÉSÉRŐL

A járványhelyzet miatt a vezetőség 2022. február 2-án 13:00-kor online vezetőségi egyeztetést tartott.

Résztevők: Antus Andrea, Déri Zsolt, Katona Tünde, Kristóf Krisztina, Pesznyák Csilla, Petrányi János, C. Szabó István, Szűcs László és Taba Gabriella vezetőségi tagok, illetve Deme Sándor, Pázmándi Tamás, Pónya Melinda és Soós Hajnalka állandó meghívottak.

Kimentette magát: Bujtás Tibor és Elek Richárd vezetőségi tagok, valamint Solymosi József és Vincze Árpád állandó meghívottak.

Megemlékezés Rónaky Józsefről

A vezetőség határozatképes, a következő napirendi pontokat tárgyalta:

1. Tájékoztató a legutóbbi vezetőségi egyeztetés óta történt fontosabb eseményekről

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Elkészült a Hírsugár 91. száma. Jelenleg nyomdai legyártás alatt van.

A Sugárvédelmi Szakosztály SZMSZ módosítását az ELFT elnöksége elfogadta.

Az ELFT 2022. augusztus 21–24. között tartja a Magyar Fizikus Vándorgyűlést Veszprémben, a Pannon Egyetemen, amelyen egy sugárvédelmi szekcióval képviseltetjük magunkat, amelyben kb. 5 előadás kap helyet. Pesznyák Csilla kéri, hogy előadásokkal kapcsolatos ötleteket, javaslatokat a vezetőség tagjai jelezzék felé.

2. IRPA ügyek

Előterjesztő: Petrányi János

Petrányi János elmondta, hogy a programtervezet végső egyeztetése zajlik. A program néhány héten belül megjelenik a honlapon.

A megkeresett támogatóktól pozitív visszajelzések érkeztek. A kongresszus megnyitójára felkértünk előadókat a következő szervezetektől: IAEA, ENEN, EFOMP, EURADOS, ICRP és OAH.

ELFT Titkárság jelezte, hogy eddig 13 fő jelezte a kedvezményes részvételi igényét.

3. Hírsugár

Előterjesztő: C. Szabó István

Elkészült a 91. szám, nyomdai legyártását 2022. február 3-ára ígérték, ekkor történik meg a postázása, mind papír, mind elektronikus formában.

A következő, 92. szám várható tartalma:

- Vezetőségi ülés emlékeztetője,
- Megemlékezés a Sugárvédelmi Szakcsoport/Szakosztály megalakulásának 60. évfordulójáról,
- IRPA hírek

A 93. szám várható tartalma:

- Az áprilisi vezetőségi ülés emlékeztetője

4. SV-online

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Pesznyák Csilla elmondta, hogy jelenleg 3 cikk van a bírálónál.

Az egységes forma elérése és alkalmazása érdekében készülni fog egy szerzői tájékoztató. Ez a cikksablon alkalmas lesz arra, hogy a szerzők a formai elvárásokat követve azonos szerkezetű cikkeket adhassanak le elbírálásra, megjelentetésre. A tájékoztató elkészítését Deme Sándor és Elek Richárd vállalta, Vincze Árpáddal és egymással e-mail-en egyeztetve.

5. 60 éves a Szakcsoport/Szakosztály

Előterjesztő: Antus Andrea

A Hírsugár 92. számát márciusban megjelentetjük, amelyben megemlékezünk a Szakcsoport megalakulásának 60. évfordulójáról.

Az idei évben megrendezendő Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamon is előadásban összegezzük az elmúlt 60 évet.

6. Sugárvédelmi helyesírási gyűjtemény

Előterjesztő: Elek Richárd.

Jelenleg az Sugárvédelem online folyóirat cikksablonja készül, tanácsokkal a szerzőknek.

7. Sugáregészségügyi munkacsoport

Előterjesztő: Taba Gabriella

A munkacsoport megalakításához 10 támogató aláírás szükséges.

Pesznyák Csilla javasolta, hogy készüljön egy programterv, amit a vezetőség véleményezése után körlevélben ki lehet küldeni és felkérni a tagokat, hogy aki szeretne, vegyen részt a munkacsoport munkájában.

8. Egyebek

XLVII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam

Pesznyák Csilla felkérte az ELFT titkárságot, hogy kezdje el a továbbképzés szervezését. A lehetséges helyszínektől kért árajánlatok alapján az áprilisi vezetőségi ülésen már dönteni szeretnénk a helyszínről. Elkészülhetnek a tájékoztató anyagok és a sugárvédelmi továbbképzést még időben (a nyári szabadságolások előtt) meg tudjuk így hirdetni.

Deme Sándor javaslata már korábban is felvetődött, hogy a továbbképzésen egy szekciónak valóban továbbképzési, ismeretfrissítési funkciója legyen. Erre két témajavaslat érkezett a vezetőség részéről: Környezetellenőrzés, Személyi dozimetria.

A 2022. évi vezetőségi ülések tervezett időpontjai:

2022. április 6.

2022. május 4. (megj.: az IRPA 2022 miatt tartjuk korábban)

2022. augusztus 31.

2022. november 2.

2022. december 8.

A következő rendezvények időpontja:

2022. május 30–június 3 – IRPA 2022, Budapest, Kongresszusi Központ

2022. szeptember 13–15. XLVII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam

Összeállította Antus Andrea

60 ÉVE ALAKULT MEG AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJA

avagy – Mennyi? Hatvan! Mi hatvan? Mi mennyi?

Az alcím beszélgetése hangzott el egy dunai hajó kormányosa és gépésze között a hajó motorját túlkiabálva. De hogy jön ez ide? Úgy, hogy nem lehet tudni, hogy mi 60 éves. A Sugárvédelmi Szakcsoport alakult meg 60 éve, de ma már nincs Sugárvédelmi Szakcsoport, csak Sugárvédelmi Szakosztály, de ez utóbbi csak másfél éves. Vonjuk össze a szakCSOportot és a szakoszTÁLYt, akkor mondhatjuk, hogy 60 éves a Sugárvédelmi Szakcsotály.

De fordítsuk komolyra a szót. Az 50 éves a Szakcsoport kiadványunk így írja le a kezdeteket.

"Önálló sugárvédelmi társulat alakítása abban az időben nehéz lett volna, de az akkor igen aktívan működő ELFT jó keretnek látszott egy sugárvédelmi csoport létrehozására. Szigeti György (az ELFT főtitkára) a Társulat egységét féltve nem támogatta a javaslatot. Több lépés után az ELFT Elnökség 1962 februári ülésén az írásban beadott előterjesztés előadója Pál Lénárd volt. Az Elnökség az előterjesztést elfogadta azzal, hogy a Sugárvédelmi Szakcsoport munkájában csak társulati tagok vehetnek részt.

Az alakuló ülésig, 1962. március 26-ig, nyolcvanöten jelentkeztek Szakcsoport tagnak, ők az alapító tagok."

Szigeti György aggodalma 60 év után is élő. Hatvan év után sem fordul elő az ELFT Alapszabályában a sugárvédelem szó. Talán a 4§ (2) g pontjában lehetünk: a fizikához kapcsolódó interdiszciplináris tudományágak fejlődésének elősegítése. A sugárvédelem szó még a Sugárvédelmi Szakcsoport által kezdeményezett

Bozóky László-díj megnevezésénél sem fordul elő. "A Társulat Bozóky László-díjat adományozhat annak, aki a sugárfizika és a környezettudomány területén kimagasló eredményt ért el." Amikor szakosztályokat alakított ki az ELFT, mi lettünk a Környezetfizikai Szakosztály egyetlen tagja, a Sugárvédelmi Szakcsoport. Miután a Környezetfizikai Szakosztály nem foglalkozott környezetfizikával, végül a Sugárvédelmi Szakcsoport Sugárvédelmi Szakosztály elnevezést kapta, elfogadva, hogy a Sugárvédelmi Szakosztály a Sugárvédelmi Szakcsoport utódja. Először a jogutód szót írtam ide, de aztán töröltem, mert nem vagyunk jogi személyek, csak szervezeti egységek. Így azt mondhatjuk, hogy a szakcsoportot átnevezték szakosztállyá. Szerencsére az angol elnevezés, a Health Physics Section változatlan maradt. A Health Physics szót a Radiation Protection helyett rajtunk kívül csak az USA használja, azt is tradícióból, mert az atombomba fejlesztésénél ez volt a sugárvédelem fedőneve.

Ahogy kakukktojás vagyunk az ELFT-ben, úgy kakukktojások vagyunk a sugárvédelem nemzetközi szervezetében, az IRPA-ban is. Az IRPA-ban a nemzeti szervezetek mind önállóak, nem egy másik szervezet részei. De mindez nem von le semmit abból, hogy aktív tagjai legyünk az ELFT-nek. Különösen szoros a kapcsolat a Társulat Titkárságával, ők több mint 45 éve nagy odaadással, profi módon szervezik a továbbképző tanfolyamainkat.

De térjünk vissza a 60 évhez. Mindenképp 60 éve vagyunk egy szervezetben mi "a sugárvédelemmel foglalkozó szakemberek". Beszélgetésekben csak sugárvédészeknek nevezzük magunkat. Persze már a sugárvédelem szó sem korrekt. Mi a sugárzás elleni védelemmel foglalkozunk, ahogy foglalkoznak mások balesetvédelemmel, valójában a baleset elleni védelemmel. Ugyanakkor a természetvédelem nem a természet elleni védelmet jelenti. De ne csüggedjünk, a nemzetközi elnevezés is hasonló, Radiation Protection,

Persze ez csak tömörítés. A sugárvédelem bibliája, a NAÜ biztonsági szabályzata (Biztonsági sorozat No. 115) már ez: Nemzetközi biztonsági alapszabályzat: az ionizáló sugárzás elleni védelem és a sugárforrások biztonsága.

De foglalkozunk "a sugárvédelemmel foglalkozó szakember" kifejezéssel. Használhatjuk-e a sugárvédész szót? Az építéssel foglalkozó szakember az építész, de ilyen a vadász, a vegyész, a halász, a sebész és sorolhatnám ezeket a példákat oldalakon át.

De mit mond a nyelvész a "sugárvédész" kifejezésre. A Nyelvtudományi Kutatóközpont nyelvi tanácsadó szolgálatának nemrégiben, 2021 decemberében az alábbiakat írtam.

Tisztelt Tanács!

Sokan vagyunk, akik sugárvédelemmel foglalkozunk. Ha foglalkozásunkat kérdezik, sajnos mindig azt kell mondanunk, hogy sugárvédelemmel foglalkozó szakemberek vagyunk. Akik történelemmel foglalkoznak, azok történészek, akik gépekkel, azok gépészek, épületgépészek, akik méhekkkel, azok méhészek.

Kérdésem, hogy nyelvtani szempontból elfogadható-e az amúgy általunk tréfásan használt "sugárvédész" elnevezés.

Üdvözlettel

Dr. Deme Sándor

Két nap múlva a következő választ kaptam:

Tisztelt Kérdezőnk!

Az *-ász/-ész* foglalkozásnév-képző használatának kérdése és az újabb foglalkozásnevek képzésének lehetősége izgalmas probléma. A nyelvújítás korában ezt a képzőt igen gyakran és igen változatos tőtípusokhoz kapcsolódva alkalmazták. (Pl. a *vegyész* nyelvújítási származékszót a *vegyít, vegyül, vegyes* szavakból elvont *vegy-* töből alkották meg: *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. 1106. oldal.*) Az ebből az időből származó szóképzések mellett azonban az *-ász/-ész* képzővel tipikusan főnevekből lehet foglalkozásneveket képezni (vö. Keszler Borbála 1999. Magyar grammatika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 316. old.), mint ahogyan ezt az Ön által említett hagyományos foglalkozásnevek is mutatják (*méh - méhész, gép - gépész*), és több hasonló kifejezésben is megfigyelhető (*jogász, fogász*). Az Ön által kért *sugárvédész* kifejezés a nyelvi kreativitás bizonyítéka (mint pl. az *elmélész, macskász* szóképzések is). Ez a kifejezés a foglalkozásnévképző kapcsolása, azonosíthatósága miatt egyrészt alkalmas ennek a szakmának a megnevezésére, másrészt azonban az újszerűsége és a tipikus képzési módtól való eltérésből adódóan érzékelhető nyelvi játék miatt a stílusértéke tréfás, vicces esetleg ironikus lehet. Ezt a jelenséget mutatja a levelében említett tréfás használat is. Mindazonáltal nem lehetetlen, hogy a szakma hivatalos megnevezéseként akár egy ilyen kifejezés is meghonosodjon, ha a szakmai közösség következetes használata, a szó gyakori semleges, hivatalos szöveggörnyezetben való előfordulása megteremti ennek a lehetőségét.

Üdvözlettel

Domonkosi Ágnes

tudományos főmunkatárs

Nyelvtudományi Kutatóközpont

nyelvi tanácsadó szolgálat

Nos, kedves kollégák, 60 év után legyünk-e sugárvédészek, vagy maradjunk a sugárvédelemmel foglalkozó szakemberek elnevezésnél?

Deme Sándor
a Sugárvédelmi Szakcsoport
alapító tagja

VISSZAPILLANTÁS A KEZDETEKRE

Ha az ember tisztességben megvénül, akkor nem csak az történik, hogy megöszül, vagy ami az én esetemben a helyzet, megkopaszodik, hanem azonkívül ennek a testrésznek nemcsak a felületén, de sajnos az idők folyamán annak belsejében is súlyos és nem túl előnyös változások állnak elő. Na, már most, ha valami nagyon régen történt és arról várnak híradást a fiatalabbak, vagy kevésbé vénnek, akkor szokás a megvénült és a fent említett változásokon kényszerűen átesett honpolgártól elvárni, hogy hitelt érdemlően tudósítson a régmúltról. Mert ugyebár a kezdetek leginkább a régmúltban szoktak előfordulni. Ilyeténképpen ezt az elvárást értelemszerűen a fenti ellentmondás terheli. A baj mégsem olyan nagy, hiszen a történéseknek általában kézzelfogható nyomuk marad írásos dokumentumok formájában.

És most rátérhetek arra, hogy miért is hordtam össze ezeket az adott témával látszólag semmilyen kapcsolatban sem lévő sorokat. Az ok egyszerűen az, hogy előrevetítem miért nem arról és miért nem úgy írok a kezdetekről, ahogy az a Sugárvédelmi Szakcsoport megalakulásának 60-ik évfordulójára elvárható lenne.

Tíz évvel ezelőtt, az 50-ik évfordulóra nagyon alaposan összeszedtük a Szakcsoport életének történetét és egy kiadványban meg is jelentettük.

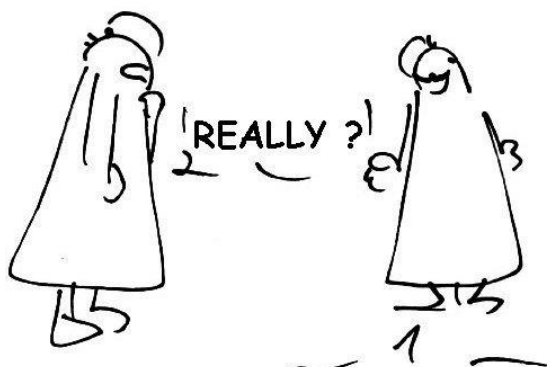
Ha a kezdetek alatt a megalakulást követő első éveket tekintjük, akkor tessék elővenni az említett kiadványt és elolvasni. Ha a megalakulást megelőző időszakról kellene írni, hogy mi is vezetett a megalakítás szükségességének felismeréséhez, az is megtalálható a kiadványban.

Akkor mit is értsünk kezdetek alatt? Nyilvánvalóan ez teljesen szubjektív megítélés kérdése. Szerencsére a cikk megírására a felkérés is úgy hangzott, teljes szabadságot kapok abban, hogy miről, hogyan és mennyit írok, csak a hazai sugárvédelem mintegy 60 évvel korábbi történéseiről szóljon.

Ezzel a szabadsággal élve, vagy ha tetszik visszaélve úgy gondoltam, hogy megosztok néhány érdekes részletet a Központi Fizikai Kutatóintézet (KFKI) sugárvédelmi helyzetéről, a Szakcsoport 1962 évi megalakulása előtti időkből, ami jól példázza egy kompetens szakmai fórum létrehozásának szükségességét. A forrásanyag az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárából került elő, ahol néhány évig magam is kutakodtam. Rengeteg olyan dokumentum került a kezembe a KFKI-val kapcsolatban is, amelynek jelentős kor- és egyben kórtörténeti érdekessége van. Nekem nagyon izgalmas volt visszaidézni azokat az általam is átélt időket, de remélem az olvasó számára is érdekes lesz bepillantani az akkori idők viszonylataiba.

A KFKI-t 1950-ben hozták létre, ahol kezdetben elméleti kutatások folytak, majd a forradalmat követően 1957-től kezdődtek meg jelentősebben a magfizikai, reaktorfizikai, magkémiai és radiológiai, valamint kozmikus sugárzással kapcsolatos kísérleti kutatások. Ennek a folyamatnak részeként 1959 márciusában helyezték üzembe a kísérleti atomreaktort.

THE CENTRAL RESEARCH INSTITUTE FOR
PHYSICS WAS ESTABLISHED IN 36 BC.

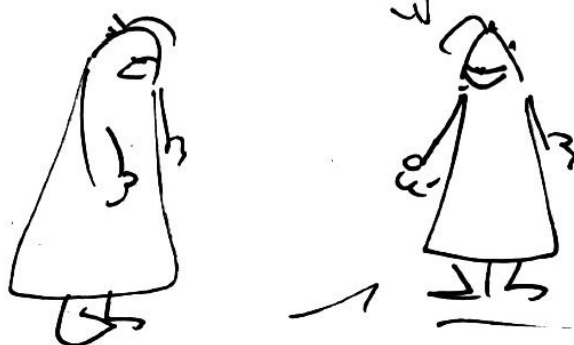
OF COURSE, 36 YEARS BEFORE CHERNOBYL

A szóban forgó dokumentumot, amelyből itt részeket idézek, a KFKI sugárvédelmi tevékenységéről szóló jelentést, B.P., a KFKI akkori sugárvédelmi csoportvezetője írta az intézet igazgatóhelyettesének, P.L.-nak, 1959 júliusában.

A jelentés így kezdődik:

A Sugárvédelmi Csoport megalakulásának gondolata 1957 nyarán merült fel. Ekkor került T.M. elvtárs közbenjárására az Intézethez a leendő Sugárvédelmi Csoport első tagja, B.T. akkor végzett fizikus. Nemsokára, valószínűleg S. elvtársnő javaslatára H.A., aki a Kandó Kálmán technikumot végezte el. Egyikük sem foglalkozott előtte sugárvédelemmel.

DE FŐNÖK, A SUGÁRVÉDELMI CSOPORTBAN
EDDIG SENKI SEM FOGLALKOZOTT
SUGÁRVÉDELEMMEL

NEM BAJ, LEGALÁBB NEM FOGJÁK
HÁTRÁLTATNI A MUNKÁNKAT !

Hát kezdetnek nem túl biztató. Majd imígyen folytatódik:

A Sugárvédelmi Csoport első tagjai ideiglenesen a Radiológiai Osztályon nyertek elhelyezést. 1957 őszén hallottam, hogy a KFKI-ban fizikust keresnek, aki már valamit ért a sugárvédelemhez. Mivel ekkor már több mint 5 éve dolgoztam az Országos Sugárfizikai Laboratóriumban, ahol dózismérésekkel, sugárvédelmi

mérésekkel foglalkoztam, jelentkeztem az Intézetben. Jelentkezésemkor M. kartárs elvitt B.L. osztályvezető kartárshoz. B.L. megállapította, hogy felkészültségem nem elegendő és ezért javasolja, készüljek fel és később próbáljak szerencsét. Azonban javaslatára már másnap felvették a Sugárvédelmi Csoport vezetőjének Cs. Zs. műegyetemi tanársegédet, aki a Műegyetemen matematikai tanköröket vezetett, és akit hivatali főnökének szavaival élve, mivel „trehány és lusta”, el akarták bocsájtani a Műegyetemről is.

Hát igen, a sérelmeket nehéz megemészteni, de a történet folytatódik:

Elöljáróban meg kell említenem, hogy a Sugárvédelmi Csoportot legalább 4–5 évvel az említett idő előtt kellett volna megalakítani és ennek folytán hatalmas hátránnyal kezdte munkáját. Cs. Zs. vezetése alatt azonban a helyzet még jobban leromlott. Néhány igen komoly szakmai hiba után Cs. Zs. és a Sugárvédelmi Csoport gúny tárgya lett az Intézetben. 1958 márciusában Cs. Zs.-ot elbocsájtották az Intézetből. Újbóli jelentkezésemkor 1958 március 21-én felvételt nyertem az Intézetnél és megbíztak a Sugárvédelmi Csoport vezetésével.

Jóllehet ezzel B.P. sérelmekkel terhes felvételi kálváriája ugyan véget ért, a személyi problémák még messze nem oldódtak meg, nem beszélve a szakmaiokról. Erről tanúskodik a jelentés folytatása:

Azonban már a kezdet kezdetén újabb nehézségek támadtak. Belépésemkor H. M. a Személyzeti Osztály akkori vezetője közölte velem, hogy ugyan én leszek a csoport vezetője, de köteles leszek elfogadni dr. P. T. szakmai tanácsait, aki, mint külső szakértő ténykedik az intézetnél. Ezt azonnal kifogásoltam, de eredménytelenül. P.T. hosszú ideig hetenként egyszer feljárt az Intézetbe és igyekezett beszámoltatni engem a végzett munkákról, majd minden esetben igyekezett eltusolni a mulasztást elkövetők felelősségre vonását. Az első időben munkánk nagy része a helyzet felmérésére irányult. Az Intézet sugárvédelmének helyzetét a Tudományos Bizottság 1958. május 22-én tárgyalta meg.

A folytatásból kiderül, hogy 1958 augusztusában P.L. kiadta az Igazgatói Utasítást a sugárvédelmi helyzet rendbetételének, az elmaradottság

felszámolásának érdekében. Ez az igen fontos utasítás meghatározta a teendőket és a felelősségeket, amelyekhez megígért bizonyos feltételeket. Ez a jelentés utána beszámol néhány, az Intézetben előfordult eseményről, amellyel a Sugárvédelmi Csoport foglalkozott. Ebből csemegezek egyet-kettőt:

1958 márciusában a Radiológiai Osztály részecskeszámlálási csoportjánál, (...) az ottani dolgozók bejelentése alapján derítettünk fel egy igen komoly rádium elszennyeződést, előfordult percenként és cm²-ként 10 000 alfa-részecske is. Az elszennyeződés a szakszerűtlen, hanyag tárolás, illetve munkálkodás folytán keletkezett, a tettest megállapítani nem sikerült... A helyiséget a legaprólékosabban fel kellett mérni, a dekontaminálás csak a padlózat felszedésével sikerült.

A másik, nagy port felvert és az intézeti sugárvédelem későbbi megerősítésében fontos szerepet játszott eseményről, így számol be a jelentés:

Igen jellemző volt az Intézet sugárvédelmének helyzetére a legújabb, ez év március 18-án a Neutronfizikai Osztályon feltárt stroncium-90-es elszennyeződés. A Neutronfizikai Osztály izotópfelelőse Z. Z. tudományos kutató, semmibe sem véve a törvényes előírásokat, izotópokat rakott át a folyosón. Majd amikor észrevette, hogy a zártnak vélt ampullából 9 mCi stroncium-90-es stroncium klorid oldat teljes egészében kiömlött és a tokban elhelyezett vattára száradt, nem jelentette azonnal a Sugárvédelmi Csoportnak az esetet, hanem lehetetlenül primitív módon hozzálátott a nyomok eltakarításához, sőt mivel ezt elvégezni nem tudta, elment üdülni, a véletlen szeszélyére bízva dolgozó társai egészségét. A részletes zárójelentést P. L. ig. h. elvtársnak küldtem el. Röviden megemlítem azonban, hogy az elszennyeződés felmérése és dekontaminálása a Sugárvédelmi Csoport háromhavi megfeszített munkájába került.

(Ide kívánczik az imént hivatkozott zárójelentésben foglaltak rövid ismertetése, amelyek nagy tanulsággal is szolgáltak a sugárvédelem későbbi helyzetére. Az történt ugyanis, hogy az említett stroncium izotópos esetet megelőzően néhány nappal egy tóriumos ércről származó kismértékű elszennyeződést jelentettek egy, az osztályhoz tartozó laboratóriumból. Bár a szennyezés jelentéktelen mértékű volt, a méréseket esetleg zavaró háttéremelkedést megakadályozandó, egy sugárvédelmi munkatárs kiszállt a helyszínre éppen azon a napon, amelyiken a stronciumos elszennyeződés történt, hogy az esetleg szükséges dekontaminálást elvégezhesse. Eközben azt tapasztalta, hogy a folyosónak ettől jóval távolabbi részén is nagyobb mértékű felületszennyeződést tudott mérni. Hamarosan kiderült, hogy a környező szobákban is a legkülönbözőbb felületeken jelentékeny szennyeződés volt észlelhető, és aminek semmi köze nem lehetett a tóriumos ügghöz. Így derült fény a történetekre, bizonyítván, hogy a hathatós sugárvédelemhez szerencse is szükségeltetik. A stroncium-90 szennyeződés lényegében mindenfajta felületet érintett, a padlózatot, bútorokat, műszereket és ruházatokat egyaránt. Az történhetett, hogy a vattában felszáradt izotóp megbolygatása, átrakása következtében aeroszolt képezve terjedt szét a környezetében. A terjedéshez az is hozzájárult, hogy a szennyezést okozó dolgozók szakszerűtlen takarítással nemhogy felszámolni nem tudták, de ráadásul jól

elszennyezték a környező szobákat is. A Sugárvédelmi Csoport kiszállt az érintett dolgozók lakásaiba is, ahol szőnyegen, ruházatokon talált szennyeződések jól mutatták, hogy az izotópszennyezést otthonaikba is széthordták. A felszámolás során kénytelenek voltak a folyosó kövezetét felszedni és egy vízzáró agyagréteget tartalmazó 3 m mély gödörbe temetni. A szennyezett kövezet teljes térfogata több mint 5 m³-t tett ki. Számos szőnyeget, eszközt, ruhadarabot kénytelenek voltak megsemmisíteni. Az érintett dolgozók belső sugárterhelésének meghatározása vizeletvizsgálaton keresztül, megfelelő műszerezettség hiányában, nem vezetett eredményre.)

A kis zárójeles kitérő után térjünk vissza az eredeti jelentésre, amely ezt követően sok-sok oldalon keresztül taglalja a Sugárvédelmi Csoport sokrétű tevékenységét, az ezekkel kapcsolatos problémákat és javaslatokat. A jelentés végül a következő mondattal zárul:

Utasítsák a Sugárvédelmi Csoport vezetőjét, hogy az Igazgatóságnak benyújtott konkrét javaslatok alapján, a sugárvédelem terén tapasztalható mindennemű hiányosságot 1960 január 1-ig számoljon fel.

Arról nem szól a fáma, hogy a Sugárvédelmi Csoport vezetőjének valóban sikerült-e az összes hiányosságot határidőre felszámolnia, azonban a későbbi történések, nevezetesen, hogy Fehér István 1960 nyarán azt a felkérést kapta az Intézet vezetőségétől, hogy alakítson egy független Sugárvédelmi Osztályt és szervezze meg a KFKI korszerű és megbízható sugárvédelmét, arra utalnak, hogy ez még sem lehetett annyira sikeres. Hogy ezt a megbízást az Intézet milyen komolyan gondolta, azt mutatja, hogy Fehér István megkapott minden „pénzt, paripát, fegyvert” ehhez a feladatához. A sors úgy hozta, hogy paripaként én is csatasorba állhattam a cél érdekében. 1960 szeptemberétől kezdődően Fehér István kétségbevonhatatlan tehetsége, szakértelme és ambíciója, na meg a munkatársai eredményeként, hamarosan, nemcsak a KFKI-ban folyó sugárveszélyes munkák sugárvédelmét sikerült kialakítani korszerű színvonalon, de osztálya egyik központja lett az országban folyó sugárvédelmi kutatásoknak is. Az ő kezdeményezésére és hathatós közreműködésével jött létre 1962-ben az Eötvös Loránd Fizikai Társaság szakcsoportjaként, az ország sugárvédelmi szakembereinek szakmai fórumot adó és a most 60-ik évfordulóját ünneplő Sugárvédelmi Szakcsoport, amelyet legújabbán Szakosztálynak kell hívnunk.

Andrási Andor
a Sugárvédelmi Szakcsoport
alapító tagja

10 ÉVE VOLT 50 ÉVES A SZAKCSOPORT – 10 ÉV KRÓNIKÁJA

Antus Andrea, Deme Sándor, Katona Tünde, Pesznyák Csilla,
Petrányi János és Solymosi József

Bevezetés

Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy az 50+10 év margójára írhatok, mint a szakcsoport/szakosztály jelenlegi elnöke, bár nagyobb részt Bujtás Tibor előző elnök érdeme az elmúlt tíz év sikere, az első hét évben ő vezette a szakcsoportot. Ezúton is szeretném megköszönni Tibornak és Vincze Árpádnak, aki a titkári feladatokat látta el, hogy egy kiválóan működő szakcsoportot kaptunk Antus Andreával, a jelenlegi titkárral három éve.

Az elmúlt tíz évben 42 száma jelent meg a Hírsugárnak, ami évi négy új számot jelent, hála C. Szabó Istvánnak, Deme Sándornak és Déri Zsoltnek. Amikor visszatekintünk, újra elolvassuk ezeket a kiadványokat, pontos képet kaphatunk a szakcsoport/szakosztály munkájáról. Ez idő alatt volt részünk sok munkában, örömben, sikerben, barátságban, szomorúságban, megoldásra váró feladatokban, eldöntendő kérdésekben, megéltünk együtt jót és rosszat, amit az élet elrendelt.

Túlélünk néhány jogszabályi változást, még ma sem értjük a radon cselekvési tervet; oktattunk egyetemen, továbbképzésen, tanteremben, online, maszkban és maszk nélkül, koronavírus előtt, alatt és remélhetőleg koronavírus után is.

A jelenléti vezetőségi értekezletekről áttértünk online-ra, szerveztünk továbbképzést WebEx-en, közvetítettünk előadásokat, Sugárvédelmi Mikulást YouTube-on, igazán nem panaszkodhatunk, hogy az elmúlt tíz év alatt unatkoztunk volna.

A Vezetőség évente **Sugárvédelmi Emlékérmet** adományozott a Szakcsoport legfeljebb két tagja részére a Szakcsoport/Szakosztály céljainak megvalósításában, különösen

- a sugárvédelmi kultúra terjesztésében,
- a sugárvédelmi kutatásban, illetve a gyakorlati sugárvédelemben,
- sugárvédelmi műhelyek, iskolák teremtésében, fejlesztésében,
- a sugárvédelmi jogszabályalkotásban elért kiemelkedő tevékenységek elismerésére.

Az elmúlt tíz év díjazottjai: Deme Sándor (2012), Baumler Ede és Ivó Mária (2013); Somlai János (2014); Pintér István (2015); Kerekes Andor (2016); Zagyvai Péter (2017); Fülöp Nándor és Kristóf Krisztina (2018); Szűcs László (2019); Vincze Árpád (2020); Fehér Ákos és Porubszky Tamás (2021).

Az ELFT **Bozóky-díjjal** tüntette ki két kiváló tagtársunkat: Solymosi Józsefet (2015) és Deme Sándort (2021), akik munkája mind a mai napig meghatározó a Szakosztály életében.

Külön szeretném kiemelni, a „Somos Alapítvány a védelmi és biztonsági

oktatásért és kutatásért” által alapított, és a Sugárvédelmi Szakcsoport közreműködésével, az elmúlt tíz évben, tíz alkalommal megszervezett „**Sugárvédelmi Nívódíj**” ösztöndíj pályázatot.

Sok szeretettel gratulálunk díjazottjainknak, és további eredményes munkát kívánunk.

Szeretnék megemlékezni a hazai sugárvédelem „**nagy öregjeire**”, akik már nem lehetnek velünk, de munkásságuknak jelentős hatása volt a hazai sugárvédelemre.

2015-ben 75 éves korában elhunyt **Kanyár Béla**, a Semmelweis Egyetem Sugárvédelmi Szolgálat egykori vezetője, egyetemi tanár, sugárvédelmi kutató és szakértő. Taba Gabriella szavaival emlékezve:

„Nagy elméleti felkészültséggel, gyakorlati tapasztalattal és diplomáciai érzékeléssel rendelkezett. Azon kevés szakemberek egyike volt, aki a sugárvédelem majdnem minden területét átlátta, értette és művelte.”

2017-ben távozott a szakcsoport tiszteletbeli elnöke **Fehér István**. András Andor szavait idézve emlékezzünk rá:

„Hazánkban nem ismerek olyan sugárvédelmi szakembert, aki széleskörű tudásával és ismereteivel hozzá mérhetően le tudta fedni a sugárvédelem egész területét. Ezt a képességét kamatoztatta az oktatásban is évtizedekig tartott egyetemi előadásai révén. Pista neve összeforrott a sugárvédelemmel, mondhatni a szinonimája lett. Szinte nem volt az országban olyan szakmai testület, igazgatási fórum, vagy bizottság, amelyik ne választotta volna tagjai közé. Tevékenysége rányomta bélyegét az egész hazai sugárvédelmi tematikára, amely eltávozását követően is még sokáig nyomon követhető lesz.”

2019-ben végső búcsút vettünk **Koblinger Lászlótól**, a szakcsoport volt elnökétől, díjai (Wigner Jenő díj, Bozóky László díj, Prometheus díj) jelzik, hogy a szakmai közösségek is elismerték tehetségét és eredményeit, egyedülálló személyiségére Pálfalvi József gondolataival emlékezzünk:

„1970 októberében jelent meg László a KFKI reaktor épület 304-es szobájában, Ez volt a Dozimetriai Kutatócsoport főhadiszállása, immáron 4 fővel. A főnök, Makra Zsiga, csábított oda mindnyájunkat. A szerepek hamar kialakultak. Lacira a számolgotások, a többiekre a méricskélésekkel tarkított módszerfejlesztés hárult. Ketten Lacival együtt, a neutron dozimetriával kezdtünk ismerkedni. Laci szerint a 18 termikus neutron piros, a többi meg kék színben tündökölt. Ez nekem azóta is így van.”

2022-ben megdöbbenve tudattuk a Tagsággal **Rónaky József** halálát, munkásságára Sipos László József szavaival emlékezzünk:

„Dr. Rónaky József nemzetközileg ismert és elismert szakember, személyében képviseli a magyar nukleáris szakmai kultúrát. Sokat tett a nukleáris biztonság iránt elkötelezett szakembergárda kineveléséért és az intézményrendszer működtetéséért. Kiemelkedő szerepe volt a független nukleáris szakértők 17 jogintézményének kialakításában, és abban, hogy a szakértő jelölteket az engedélyesektől független hivatásrendi köztestületként a Magyar Mérnöki Kamara szervezetei minősítsék.”

Isaak Newton idézetével szeretnék tisztelegni kivételes életútjuk, szakmai nagyságuk előtt:

"If I have seen further it is by standing on the shoulders of giants."

"Ha messzebbre láthattam, annak az volt az oka, hogy óriások vállán álltam."

Kapcsolat–együttműködés az IRPA-val

Az ELFT sugárvédelmi szakosztályának sikerült az elmúlt 10 évben nagyon jó kapcsolatot kiépítenie a nemzetközi sugárvédelmi szövetséggel, hivatalos nevén International Radiation Protection Association-al (IRPA-val). A legtöbb országnak van a mienkhez hasonló sugárvédelemmel foglalkozó szakosztálya. Minden országból egy ilyen szervezet csatlakozhat az IRPA-hoz, és az így létrejövő szervezetek összessége alkotja a non-profit alapon működő IRPA-t. Az elmúlt években részt vehettünk több IRPA rendezvényen, kongresszuson, ahol bemutathattuk a magyar sugárvédelmi szakma legfontosabb eredményeit, illetve szavazhattunk az IRPA-t érintő kérdésekben. Szakosztályunk képviselte magát a következő rendezvényeken:

Világ IRPA kongresszus:

13. Skócia, Glasgow, 2012. május 14–18.

14. Dél-afrikai Köztársaság, Fokváros, 2016. május 9–13.

16. Koreai Köztársaság, Szöul, 2021. január 18–22.

Európai IRPA kongresszusok:

4. Svájc, Genf, 2014. június 23–25.

5. Hollandia, Hága, 2018. június 4–8.

Az európai sugárvédelmi szakosztályok vezetői minden évben találkoznak, hogy összehangolják a szakosztályok munkáját és megvitassák a szakterületet érintő problémákat. Sikerült elérnünk, hogy a magyar szakosztály is meghívást kaphatott és képviseltethette magát szinte valamennyi találkozón.

A szakosztályunk jó nemzetközi megítélését mutatja, hogy 2018-ban Magyarország nyerte el a jogot a 6. európai IRPA kongresszus rendezésére, megelőzve Ausztriát és Spanyolországot egy igen szoros versenyben.

Nemzetközi együttműködések keretében részt tudtunk venni több felmérésben, becsatlakoztunk több munkacsoportba és tájékoztatást kaptunk az aktuális eseményekről, hírekről. Több, a sugárvédelmet érintő kérdésben is kikérték a véleményünket.

Ez mind azt mutatja, hogy a magyar sugárvédelmi szakma képviselőit nemzetközi szinten is elismerik.

Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamok.

Sorszama	Helye	Időpontja
XXXVII.	Hajdúszoboszló	2012. április 24–26.
XXXVIII.	Hajdúszoboszló	2013. április 23–25.
XXXIX.	Hajdúszoboszló	2014. május 13–15.
XL.	Hajdúszoboszló	2015. április 21–23.
XLI.	Hajdúszoboszló	2016. április 26–28.
XLII.	Hajdúszoboszló	2017. április 25–27.
XLIII.	Hajdúszoboszló	2018. április 17–19.
XLIV.	Hajdúszoboszló	2019. április 16–18.
XLV.	Online	2020. december 8.
XLVI.	Zalakaros	2021. szeptember 14–16.

Sugárvédelmi Nívódíj

A „SOMOS Alapítvány – a védelmi és biztonsági oktatásért és kutatásért” nevű közhasznú szervezet, együttműködésben az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoportjával (2021. évtől Sugárvédelmi Szakosztály), a sugárvédelem területén folyó kutatások kiemelkedő eredményeinek méltó elismerésére 2008-ban ösztöndíjat alapított „Sugárvédelmi Nívódíj” elnevezéssel.

A Sugárvédelmi Nívódíjat azok a kutatók kaphatják, akiket erre a sugárvédelem szakterületén végzett kutatásaikkal elért kimagasló eredményük alapján a háromtagú Szakértői Kuratórium érdemesnek ítél.

Az elbírálás alapja a pályázók tudományos formában írott közlemény kézirataként benyújtott pályaműve, amely lehet saját új egyéni eredményeket tartalmazó, megjelenésre tervezett cikk, vagy saját új egyéni eredményeket tartalmazó, az elmúlt két évben már megjelent írásműnek a tartalmi ismertetője. További feltétel a fenti közlemény pályázó által történő előadása az éves Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamon.

A pályázók a pályázat benyújtásával (a pályamű helyezésétől függetlenül) vállalják, hogy a fenti közleményt publikálják az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportja „Sugárvédelem” online folyóiratában, lektorált cikk formájában.

A Nívódíj mellett az Alapítvány Különdíjat is adományoz annak az egy pályázónak, akinek az előadása a közönség szavazata alapján a legjobbnak minősül.

Az elmúlt 10 évben az alábbi személyek részesültek Nívódíj elismerésben.

Év	1. helyezés	2. helyezés	3. helyezés	Különdíj
2012	Deme Sándor			
2013	Hirn Attila (általános kategória)	Madas Balázs Gergely (ifjúsági kategória)	Deme Sándor	
2014	Deme Sándor (általános)	Porubszky Tamás (általános)	Dávid Nikola (ifjúsági)	
2015	Deme Sándor	Manga László		
2016	1. Völgyesi Péter	1. Petrányi János	3. Répánszki Réka	C. Szabó István
2017	Pesznyák Csilla	Nagy Gábor	Taba Gabriella	Taba Gabriella
2018	Farkas Gyöngyi	Makovecz Gyula	Kapitány Sándor	Makovecz Gyula
2019	Füri Péter	Marusa Andor		Finta Viktória
2020	Elek Richárd	Hajdu Dávid	Homoki Zsolt	
2021	Elek Richárd	Homoki Zsolt	Papp Vanda	Papp Vanda

*2020-ban 4. Manga László 5. Petrányi János

A Hírsugár

A Hírsugár 48. száma 2012 márciusában jelent meg.
Az 50., jubileumi szám 2012 októberében készült el.
2013-ban 5 szám, 2014-ben 4 szám, 2015-ben 4 szám,
2016-ban 4. szám jelent meg. Ebben az évben lett 20 éves a Hírsugár, erről a 66. szám emlékezett meg.
2017-ben is a szokásos 4 szám jött ki.
2018-ban 4 Hírsugár szám között van a 75. szám, amelyik 2018 novemberében került nyomdába.
2019. év termése 4 Hírsugár szám.
2020-ban az 5 szám közül a 83. szám különleges, a Sugárvédelmi Kisokos. Ebben több kolléga foglalta össze azokat az információkat, amelyek a sugárvédelem mindennapjaiban hasznosak lehetnek.
2021 a Hírsugár 25 éves jubileumát ünnepelhettük meg 87. számmal, amelyik a szokásos 24–28 oldal helyett 56 oldal lett. A terjedelem túlnyomó része Névjegy, 15 kolléga írását olvashatjuk benne.
2021 decemberében a vezetőség az ELFT Titkárság segítségével felmérést készített arról, hogy a jövőben ki kéri postai úton a Hírsugarat és kinek felel meg az internetes változat. 82 válasz érkezett, ebből 19-en kérték a postai változatot. Ilyen kis példányszámnál titkárunk, Antus Andrea már színes nyomtatást kért a 91. számnál.
2022-ben a januári, 91. szám. A mostani, 92. számmal együtt 45 szám az elmúlt 10 év termése.
A Szakcsoport itt látható honlap nyitóoldal elérhető a www.elftsv.hu címen.

A Sugárvédelmi Szakosztály, leánykori nevén Sugárvédelmi Szakcsoport utóbbi 10 évének változása a fejlődés jegyében a közösségi médiában való megjelenés volt a Facebook oldalán, illetve az új honlapunk kialakítása 2018-ban. A modern megjelenésű honlap felületen olvashatóak a Szakosztály számára hasznos vagy fontosnak ítélt hírek (www.elftsv.hu/#hirek), melyeket az utóbbi időben a tagok e-mailen keresztül is megkapnak, a „Sugárvédelmi Szakcsoport” nevű feladótól. A hírek között akkor is böngészhetünk, ha azok státusza archívúvá változik. A Szakosztályunk által szervezett rendezvényekről (www.elftsv.hu/#rendezvenyek) naprakész információt igyekszünk szolgáltatni.

A honlapon elérhetőek kiadványaink (www.elftsv.hu/#kiadvanyok): a Hírsugár és a Sugárvédelem online folyóirat visszamenőlegesen is, valamint általános sugárvédelmi tájékoztatók (www.elftsv.hu/#tajekoztatok) között is böngészhetünk, mint például a legfontosabb jogszabályok, sugárvédelemmel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek és alapvető sugárvédelmi kérdések.

A fejlesztésnek köszönhetően nemcsak a honlap kinézete változott meg, hanem a hírek, események és a Hírsugár háttér-adminisztrációs felülete is.

A visszajelzések alapján az új weboldal kielégíti a digitális tartalmak iránt fogékonyak komplex igényeit, ennek ellenére a felhasználói felület könnyen használható, egyszerű és látványos maradt, ráadásul az üzemeltetése is könnyen megoldható.

Sugárvédelem online

Tíz éve még on-line, ma már online folyóirat a Sugárvédelem, ennyit változott a helyesírásunk tíz év alatt. A Sugárvédelemben közölt cikkek száma így oszlik meg.

Évfolyam	Év	Szám	A cikkek száma
V.	2012	1	3
VI.	2013	1	5
VII.	2014	1	5
VIII.	2015	1	3
IX.	2016	1	4
X.	2017	1	6
XI.	2018	1.	4
XI.	2018	2.	2
XII.	2019	1	7
XIII.	2020	1	1
XIV.	2021	1	8

Tíz év alatt 48 cikk, jelentős részük a Nívódíjhoz csatlakozik.

A legrövidebb cikk közlés átfutás 2 nap volt:

A kézirat beérkezett: 2021.11.22.

Közlésre elfogadva: 2021.11.24.
Az eddigi leghosszabb átfutás közel 16 hónap volt-
A kézirat beérkezett: 2020.01.16.
Közlésre elfogadva: 2021.05.03.

A Sugárvédelem című könyv

A Sugárvédelem című könyv kimagasló szerepét az 50 éves kiadványban Gáspárdy Géza részletesen ismertette. Ez a könyv 2010-ben jelent meg, a benne foglaltak már 12 évvel ezelőttiek. A 17 fejezetnek 15 szerzője volt. Egyes fejezeteknek több szerzője volt, van olyan fejezet, amely öt szerző munkája.

Értékelve a könyvet megállapítható, hogy a 17 fejezet egymástól független munka, sem szövege, sem ábraállománya nem egységes. A könyvnek nem volt lektora, aki a teljes szöveget áttekintette volna. Szervezési jellegű hiányok miatt nem lett a könyvnek tárgymutatója, sem egységes irodalmi hivatkozása, a hivatkozások fejezetenként vannak megadva. A Sugárvédelem esetleges új kiadása esetén érdemes lesz azt felülvizsgálni mind tartalmi, mind formai szempontból.

Szervezeti életünk

Megváltozott a nevünk, az ELFT Elnökség határozata alapján 2021. május 1-től Sugárvédelmi Szakosztály lett a Sugárvédelmi Szakcsoport neve, egyidejűleg megszűnt a Környezetfizikai Szakosztály, amelyben csak a mi szakcsoportunk volt. Angol nevünk nem változott, maradt a Health Physics Section.

2012 márciusa óta háromszor választottunk vezetőséget. 2015-ben Bujtás Tibor lett az elnök, Vincze Árpád a titkár, 2019-ben Pesznyák Csillát elnöknek, Antus Andreát titkárnak választottuk. 2021-ben az ELFT Elnökségének határozata alapján minden szervezeti egységnek vezetőségválasztást kellett tartania, hogy a szervezeti egységek és az elnökség mandátuma azonos időperiódusra essék, A 2021-es választáson nem változott elnökünk és titkárunk személye.

Fehér István tiszteletbeli elnökünk 2017-ben bekövetkezett halála után a 2018-ban elfogadott SZMSZ-ben már nem szerepel a tiszteletbeli elnöki funkció. 2021-ben újra módosítottuk az SZMSZ-t, átvezetve a névváltozásunkat és lehetővé téve a szakcsoport vezetőségének kiegészítését, ha annak létszáma lecsökken.

Taglétszámunk 2021. november 26-án 160 fő volt.

KIADVÁNYAINK BEKERÜLTEK A MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR ELEKTRONIKUS PERIODIKA ARCHÍVUM ÉS ADATBÁZISBA!

Az év elején Deme Sanyi azzal keresett meg, hogy elkezdte összeszedni a "60 éve alakult meg az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportja" cikk anyagát, amiben szerepel a Sugárvédelem online folyóiratunk is. Kíváncsi volt az alapítás időpontjára. Kisebbségi kutakodás után kiderült, hogy a Sugárvédelmi Szakcsoport 2008.május 6-i taggyűlésén fogadta el a Sugárvédelem online Alapító okiratát és javasolta, hogy ez a szöveg kerüljön fel a honlapon az Alapító okirat végére.

Sándor levele kapcsán ellenőriztem az Országos Széchényi Könyvtár által működtetett Magyar Elektronikus Könyvtár (OSZK MEK) Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázist (EPA), hogy szerepel-e benne a folyóiratunk, hiszen 2008-ban beküldtük a regisztrációs kérelmet és az ISSN adatbázisban is szerepel. (Az OSZK MEK gyűjti, archiválja, és az interneten szolgáltatja a magyar tudomány, oktatás és kultúra írott dokumentumait elektronikus formában).

Sajnos nem találtam, ezért felvettem a kapcsolatot az Országos Széchényi Könyvtár - Információ- és Tartalomszolgáltatási Főosztályával, akiktől megtudtam, hogy alá kell írunk egy „Felhasználási szerződést” a könyvtárral, amely alapján vállalják, hogy a megkapott, gyűjtőkörükbe tartozó elektronikus dokumentumokat hosszú távon megőrzik és nyilvánosan szolgáltatják ezeket a könyvtár alapcéljainak megfelelően és hosszú távon is stabil elérési címet (URL-t) biztosítanak a dokumentumokhoz. A két legyet egy csapásra elvet kihasználva belevettük a „Hírsugarat” is a szerződésbe, amelyet a Szakosztály nevében elnökszövegünk alá is írt.

A lényeg, hogy ezentúl a Sugárvédelem online folyóirat, illetve a Hírsugár archív példányai az EPA-ban is elérhetőek lesznek az alábbi címeken.

Sugárvédelem: <https://epa.oszk.hu/04300/04398>

Hírsugár kiadványai: <https://epa.oszk.hu/04300/04392>

Ezúton szeretném, Sándor és Csilla mellett, Elek Ricsinek is megköszönni a segítségét a Hírsugár valamennyi megjelent számának a EPA-ba történő feltöltéséért!

Szeretném még hírül adni, hogy Ricsi és Sándor segítségével megújítottuk a folyóirat sablonját és elkészült egy részletes útmutató is a szerzőknek a cikkek megfelelő formában történő elkészítéséhez:

(https://www.elftsv.hu/svonline/SV_online_utmutato_2022.pdf).

Természetesen továbbra is várjuk az új közleményeket a Sugárvédelem folyóiratunkba, amelyek így már biztosan a digitális történelmünk fellelhető részévé is válnak!

Vincze Árpád
Főszerkesztő